

rád Megyei Levéltárban. A gettó e részlegében Ungár Sándor képviselte a Zsidó Tanácsot. Leánya, Jehudit Livni 1982 novemberében közölte, hogy Ungár szerint a disznóólakat Finta Imre csendőr százados választotta ki. Lásd „Finta Imre csendőrtiszt fasiszta tevékenységéről”. *Izraeli Szemle*, 1982. november.

92. Lásd a Szegedi Atlétikai Klub tisztségviselőinek 1944. június 21-én kelt jegyzőkönyvét, amely kártérítést kérvényez a városi hatóságoktól azokért a károkért, amelyeket a futballpályán és a kapcsolódó területeken a zsidók elszállásolása okozott. Csongrád Megyei Levéltár, Szeged.

93. Az egyetemi professzortársak Jaross Andorhoz címzett, 1944. május 18-án kelt közös beadványa 9687/1944. sz. alatt megtalálható a Csongrád Megyei Levéltárban. Közli Pál József idézett műve is, 44–47. o.

94. A három tudós és sok más, mentesítésre jogosult zsidó sorsa körül kialakult bürokratikus huzavona részleteit lásd *uo.*, 21–23. és 26–31. o. Lásd még Lévai, *Szürke könyv, i. m.*, 108. o.

95. A mentesítési bizottság Fintából, Kemenesyből, Keresztesből, Liptayból, Magyary-Kossából és egy Telbisz István nevű hadbírósi tisztből állt. Általában megadta a mentesítést a keresztényekkel összeházasodott zsidóknak, valamint az öskeresztények házastársait is mentesítették, akik a német megszállás előtt keresztelkedtek ki, és gyermekeik is meg voltak keresztelve. A bizottsági ülések jegyzőkönyvét Kelemen Antal, illetve időnként Baráthi Pál vezette. Baráthi szerint kevés bizottsági tag volt jelen, amikor Keresztes vagy Liptay mentesítési kérvényeket terjesztett elő, és „inkább Finta kardoskodott az elutasítás mellett”. 120 maradt fenn a 160-ból, 51 főt mentesítettek. Részletesen lásd Molnár Judit, *Zsidósors Szegeden 1994-ben*, 124–140. o. Lásd Kelemen és Baráthi vallomását Tóthnak és társainak a büntetőpereiben. „1947. nu. 246/16” és „1947. nu. 246/20” jelzetű akták a budapesti Belügyminisztériumban.

96. Deutsch (Dallos) Imre szerint, aki a szegedi gettónak és a téglagyári tábornak is egyik zsidó vezetője volt, „a németek sokkal rendesebben viselkedtek a zsidókkal, mint a magyar csendőrök, rendőrök és közhivatalnokok”. Lásd Tóth Béla perében tett vallomását.

97. Lásd Liptay László szegedi népbírósi tárgyalásának megállapításait: Nb. 199/1946/11, Belügyminisztérium, Bp. Bodolay Endre hadnagy a nagyváradi gettóban is feltűnt (lásd 613. o.). Névery Sándor visszaemlékezése szerint a csendőröket a Dunántúlról és Újvidékről vezényelték Szegedre. Lásd Finta Imre ügyének tárgyalásán, 1948. január 28-án tett tanúvallomását (Szegedi Járásbíróság, Nb. 221/1947-10). Lásd továbbá Dallos (Deutsch) Imrének, a téglagyári tábor egykori zsidó vezetőjének nyilatkozatát, amelyet 1947. január 16-án Finta Imre tárgyalása kapcsán tett. *Uo.*

98. A polgármester jelentése szerint, melyet 1944. május 13-án az alispánnak küldött (5214/1944), az előző napon 230 csongrádi zsidót vittek a gettóba, miközben Csongrád vármegye kisebb településeiről Kistelekre szállították a zsidókat. Valamennyiüket végül a szegedi téglagyárba vonták össze. *MOL*, 138. tekercs. Ugyanitt található Mindszent, Nagymágocs és Szegvár zsidóinak a névsora is. Egy forrás szerint Csongrád zsidóit bevagonírozásra Kecskemétre vitték. Lásd Molnár Judit: „Zsidó gettók 1944-ben a Dél-Alföldön.” *Történelmi Szemle*, 1992/3–4. sz. 265. o.

A Csongrád megyei városnak, Csongrádnak 280 főnyi zsidó lakossága volt 1941-ben, mely az összlakosság 1,1%-át tette ki. 1946-ban a zsidók száma 66 volt, 1949-ben pedig csak 52. A *status quo* gyülekezetet az 1940-es évek végén Régnér Ferenc és Weisz Károly vezette. *Zsidó Világkongresszus*, 4. sz. (1947. április 15.), 4–5.; 13–14. sz. (1949. május), 10.